

Schengen: vodič kroz Europu bez granica

Od osnivanja Schengena 1995. godine, kada su ukinute kontrole granica, sloboda kretanja postala je stvarnost

Područje na kojem se kod prelaska granica ne pregledavaju putovnice, takozvano područje Schengena, jedno je od najopipljivijih postignuća Europske unije. Saznajte više u našem vodiču.

Što je Schengen

Schengen je jedan od temelja europskog projekta. Od osnivanja 1995. godine, kada su na tom području ukinute kontrole granica, sloboda kretanja diljem Europske unije postala je stvarnost. Građani mogu živjeti, studirati, raditi i provoditi svoje umirovljeničke dane bilo gdje u Europskoj uniji. Ovo pravo olakšava putovanja mnogim turistima i poslovnim ljudima.

Države članice

Skoro sve države članice Europske unije dio su Schengena, osim Irske, koja je izuzeta iz tog područja, te Cipra, koji će mu se pridružiti u budućnosti.

Osim toga, četiri države koje nisu članice EU-a također su dio područja Schengena: Island, Norveška, Švicarska i Lihtenštajn.

Daljnje informacije

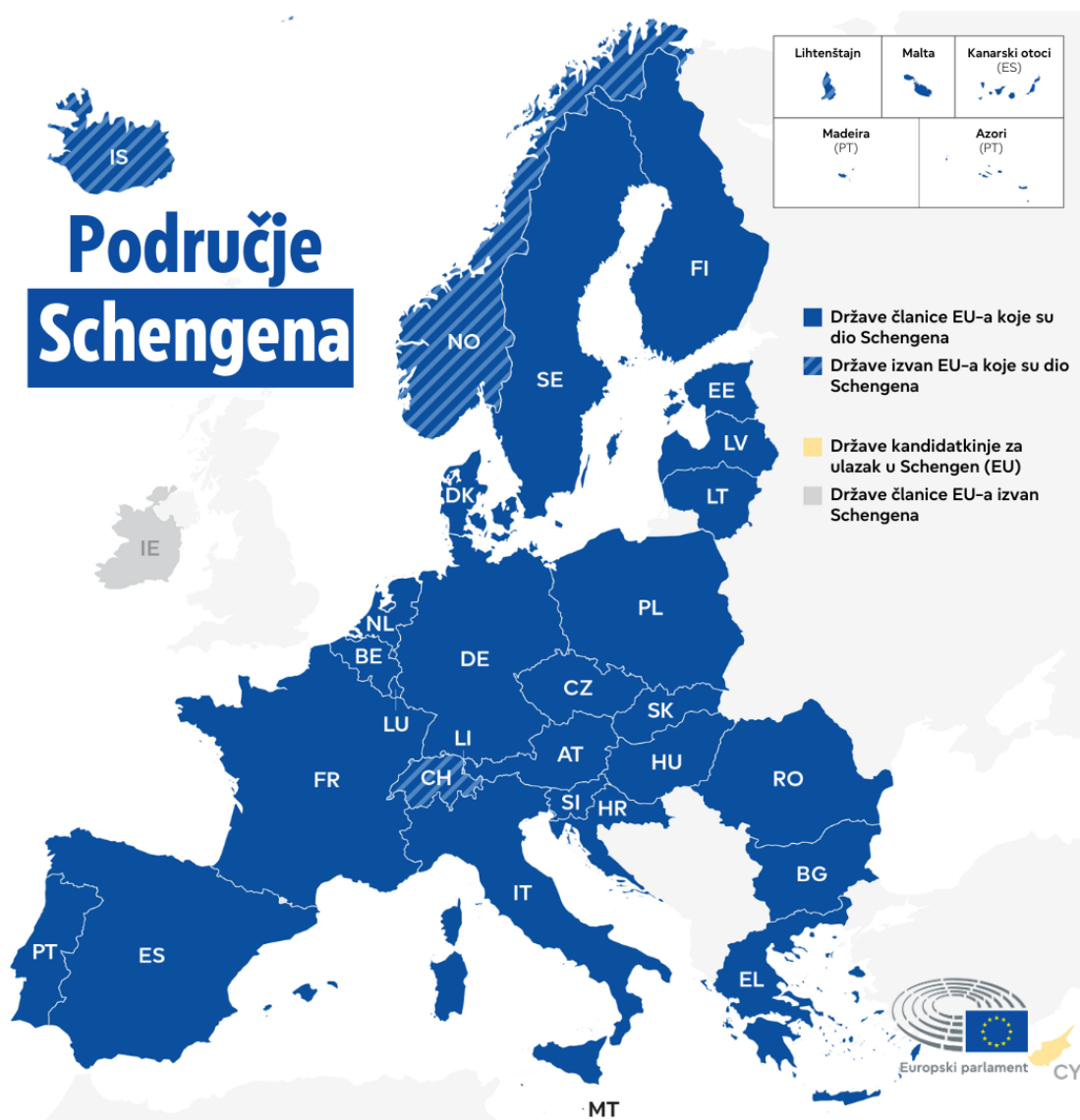
[Saznajte više o proširenju Schengena](#)

Svrha i koristi

Milijuni ljudi svakodnevno putuju unutar granica Europske unije, a sloboda kretanja u praksi može značiti različita prava za različite kategorije ljudi.

Građani Europske unije mogu turistički boraviti u drugoj državi članici do tri mjeseca. Mogu također biti u drugoj državi članici EU-a zbog posla, a s njima onda treba postupati jednako kao i s građanima te države. Poduzetnici imaju pravo osnivati poslovne subjekte, a studenti studirati u bilo kojoj državi članici.

Procjenjuje se da bi zatvaranje unutarnjih granica Europske unije dovelo do velikih troškova te spriječilo pogranične radnike, oko 1,7 milijuna ljudi, da putuju na posao.

Sigurnost

Schengenom se ukida kontrola unutarnjih i osnažuje zaštita vanjskih granica. Kada jednom uđu u područje Schengena, ljudi mogu putovati od jedne do druge države članice bez graničnih kontrola. No, postoje izuzeci od ovog pravila. Ako situacija zahtijeva privremeni pojačani nadzor, nadležna tijela mogu provjeravati pojedince na ili blizu granice.

Schengen podrazumijeva zajedničku politiku za vize za građane izvan Europske unije koji dolaze na kraće razdoblje, te omogućava zajedničku borbu protiv kriminala kroz [policijsku i pravosudnu suradnju](#).

Od svojeg osnutka 1995. godine, [Schengenski informacijski sustav](#) postao je najrašireniji i

najveći sustav za razmjenu informacija u području sigurnosti i upravljanja granicama u Europi. Pruža informacije o traženim ili nestalim osobama, državljanima trećih zemalja koji borave u EU-u nezakonito te izgubljenim ili ukradenim predmetima.

Tijekom godina dobio je dodatne funkcije. U ožujku 2023. osnažen je poboljšanim sustavima za razmjenu informacija, novim vrstama biometrijskih podataka i pristupom za agencije EU-a poput Europol, kako bi se Europljanima pružila veća sigurnost.

Daljnje informacije

Saznajte kako je Europol opremljen za borbu protiv kriminala i terorizma

Schengenska viza u putovnici

Vanjske i unutarnje granice

Ograničenja slobodnog kretanja unutar schengenskog područja

Schengenska pravila omogućuju privremeno ponovno uvođenje nadzora unutarnjih granica kao odgovor na krize. Neke države članice EU-a iskoristile su tu odredbu zbog sigurnosnih pitanja, migracijskih tokova ili koronakrize 2020. godine.

Parlament je učestalo kritizirao [nastavak kontrola unutarnjih granica](#) u području Schengena,

navodeći da one onemogućuju slobodno kretanje i da se trebaju dozvoliti samo u slučaju krajnje nužde. U rezoluciji iz travnja 2020. o [koordiniranom djelovanju EU-a u borbi protiv pandemije](#), Parlament je pozvao države članice na usvajanje samo nužnih i razmjernih mjera prilikom uvođenja i produljenja nadzora na unutarnjim granicama, naglašavajući potrebu za povratkom potpuno funkcionalnog područja Schengena.

EU je u travnju 2024. ažurirao [Zakonik o schengenskim granicama](#), kako bi se državama članicama omogućilo privremeno ponovno uvođenje granične kontrole u trajanju do dvije godine, kao odgovor na ozbiljne prijetnje poput terorizma ili nezakonite migracije velikih razmjera. Tijekom izvanrednih stanja u području javnog zdravlja Europska komisija može odobriti kontrole u trajanju do šest mjeseci.

Reformama se potiče i policijska suradnja u pograničnim područjima te se državama članicama EU-a omogućuje transfer nezakonitih migranata tijekom zajedničkih ophodnji.

Osiguravanje vanjskih granica

Dobro upravljanje vanjskim granicama EU-a ključno je za funkcionalno schengensko područje bez unutarnjih graničnih kontrola. Pomaže u ranom otkrivanju prijetnji, olakšava zakonite prelaskе granica i omogućuje slobodno kretanje unutar EU-a. [Strategijom EU-a za razdoblje od 2023. do 2027.](#) nastoji se ojačati upravljanje granicama uz istodobno poštovanje ljudskih prava.

Države članice EU-a i EU dijele odgovornost za upravljanje vanjskim granicama. Agencija EU-a Frontex surađuje s nacionalnim tijelima kod zaštite granica i u borbi protiv prekograničnog kriminala. Ta agencija koordinira [europsko integrirano upravljanje granicama](#) i treba imati na raspolaganju [10 tisuća zaposlenika](#) za potporu graničnoj kontroli.

EU je u travnju 2024. [reformirao svoja migracijska pravila](#) kako bi schengensko područje postalo otpornije na buduće krize. Promjene su usmjerene na bolje upravljanje privremenim graničnim kontrolama i poboljšanje brze procjene Schengena kako bi se na vrijeme reagiralo na situacije u državama članicama EU-a.

Izazovi i odgovor Europske unije

Izazovi s kojima se EU susreo kod upravljanja migracijama doveli su do značajnog napretka u [upravljanju granicama](#) i uvođenja različitih alata i osnivanja agencija, kao što je Schengenski informacijski sustav, Visa informacijski sustav, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) ili [novi sustav bilježenja ulazaka i izlazaka na vanjskim granicama područja Schengena](#).

U rezoluciji usvojenoj u srpnju 2021., Parlament je odobrio novi proračun [Fonda za azil, migracije i integraciju](#) (AMIF) za razdoblje od 2021. do 2027., koji je povećan na iznos od 9,88 milijardi eura. Fond doprinosi jačanju zajedničke politike azila, razvoju zakonite migracije u skladu s potrebama država članica, podupire integraciju državljana trećih zemalja i bori se protiv

nezakonite migracije. Također nastoji potaknuti države članice na pravedniju podjelu odgovornosti kod pružanja smještaja izbjeglicama i tražiteljima azila.

AMIF blisko surađuje s novim [Fondom za unutarnju sigurnost](#) (ISF), s naglaskom na rješavanje prekograničnih prijetnji, poput terorizma, organiziranog kriminala i kiberkriminala. ISF je odobren u srpnju 2021. s proračunom od 1,9 milijardi eura.

[Europski sustav za putovanja \(ETIAS\)](#) omogućit će pregled putnika koji ne trebaju vize prije ulaska u Europsku uniju. Cilj je prepoznati kriminalce, [teroriste](#) ili bilo koju drugu rizičnu skupinu. ETIAS se treba početi [primjenjivati od sredine 2025.](#)

Ovaj članak je izvorno objavljen u lipnju 2019., a posljednji put je izmijenjen u siječnju 2025.